

Марія БОРОДІНА,

*здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Обласного коледжу „Кременчуцька гуманітарно-технологічна
академія імені А. С. Макаренка”*

Полтавської обласної ради

м. Кременчук, Україна

*Науковий керівник: **Вікторія КОВАЛЕНКО,***

*викладач музичного мистецтва та методики
Обласного коледжу „Кременчуцька гуманітарно-технологічна
академія імені А. С. Макаренка”*

Полтавської обласної ради

м. Кременчук, Україна

ІГРОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ АКТИВІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ ЗАСВОЄННЯ МУЗИЧНОЇ ГРАМОТИ МОЛОДШИМИ ШКОЛЯРАМИ

У сучасному освітньому середовищі питання активізації навчального процесу та збагачення методів навчання стають надзвичайно актуальними. У зв'язку з цим, важливого значення набуває використання ігрової діяльності як ефективного інструменту для засвоєння різних предметів, зокрема музичної грамоти. Молодші школярі, які знаходяться на початковому етапі вивчення музики, виявляють підвищений інтерес до навчання, коли їх залучають до ігрових форматів уроку.

Музична грамотність молодших школярів є важливим аспектом їхнього загального розвитку, що сприяє когнітивному, емоційному та соціальному зростанню. Науковець Беземчук Л., вказує, що оскільки дітям притаманний потяг до музики, ознайомлення їх з основами музичної грамотності не лише збагачує їхній культурний досвід, а й закладає фундамент для глибшого розуміння та сприйняття цього виду мистецтва. Шлях до музичної грамотності включає різні елементи, кожен з яких сприяє цілісному розумінню музики [1].

„Актуальні питання сучасної педагогіки: творчість, майстерність, професіоналізм”

Музична грамотність відіграє вирішальну роль у когнітивному та емоційному розвитку молодших школярів, забезпечуючи їм всебічне розуміння мови музики. Сутність музичної грамотності виходить за рамки простого технічного володіння інструментом, вона охоплює глибоке сприйняття та осмислення таких музичних елементів, як ритм, мелодія, гармонія, динаміка. У науковій літературі, зокрема в працях Н. Мар'євич та Т. Т. Маринчук, висвітлено основні етапи формування музичної грамотності та значення включення творчої ігрової діяльності, зокрема музично-ритмічних ігор, у навчання молодших школярів [2].

Використання ігрової діяльності у навчанні музичної грамоти молодших школярів є темою, яка привертає значну увагу в науковій літературі. Данько Н. П. пропонує ідеї щодо інтеграції різних видів навчальної діяльності на уроках мистецтва в початковій школі. Н. П. Данько підкреслює важливість багатогранного підходу до навчання, що включає не тільки традиційне викладання, а й інтерактивні та експериментальні методи. Інтегруючи різні види навчальної діяльності, Н. П. Данько припускає, що педагоги можуть задовольнити різноманітні стилі навчання, забезпечуючи більш інклюзивний та ефективний освітній досвід для молодих учнів [3, с. 179-180].

Манів Т. Ю. робить внесок у літературу, висвітлюючи психологічні аспекти організації творчої ігрової діяльності учнів початкових класів у навчальному процесі. На думку Т. Ю. Манів, творча ігрова діяльність відіграє вирішальну роль у розвитку уяви, співпраці та навичок розв'язання проблем у молодших школярів. Впроваджуючи таку діяльність в освітній процес, педагоги можуть створити позитивне і стимулююче навчальне середовище, яке сприятиме цілісному розвитку учнів [4].

Інтеграція ігрової діяльності у навчання музичної грамоти привертає значну увагу в останні роки, оскільки педагоги шукають інноваційні та цікаві підходи для покращення навчального процесу для учнів. Музична грамотність, вміння читати і розуміти нотну грамоту, є фундаментальною навичкою для будь-якого музиканта-початківця. Включення ігрової діяльності в музичну

освіту не лише додає елемент розваги, але й враховує різні педагогічні аспекти, які сприяють ефективному навчанню. Однією з ключових переваг використання ігрової діяльності у навчанні музичної грамоти є заохочення активної участі дітей. Ігри створюють динамічне та інтерактивне навчальне середовище, яке зацікавлює учнів до активної взаємодії з матеріалом. Незалежно від того, чи це інтерактивне програмне забезпечення, чи настільні ігри, чи групова діяльність, учні стають активними учасниками навчального процесу.

Свій внесок у дискурс робить А. С. Висовень, досліджуючи вплив ігрових методів на розвиток навичок слухового тренінгу. Автор припускає, що певні ігри можуть бути спеціально розроблені для покращення слухової дискримінації та розпізнавання музичних елементів. Такі цілеспрямовані вправи слугують ефективним інструментом для розвитку слухового сприйняття, що є важливою складовою всебічної музичної грамотності [5].

В той же час Дверій Р. вводить психологічну перспективу в дискусію, підкреслюючи роль мотивації в контексті ігрової музичної освіти. Автор стверджує, що ігри виступають як внутрішні мотиватори, що спонукають учнів до активної участі в навчальному процесі. Мотивовані учні з більшою ймовірністю вкладатимуть час і зусилля в набуття музичної грамотності, що призводить до більш міцного освітнього результату [3].

Поєднання гри та музичної грамотності не лише слугує новою педагогічною стратегією, але й відповідає потребам сучасної освіти, що постійно змінюються. У світі, де домінують технології та цифрові інтерфейси, використання потенціалу ігор дозволяє педагогам подолати розрив між традиційними методами навчання та вподобаннями покоління, яке звикло до інтерактивного та захоплюючого досвіду.

Онофрійчук Л.М. розглядає інтеграцію технологій в ігрову музичну освіту. Автор обговорює використання цифрових платформ, віртуальної реальності та інтерактивного програмного забезпечення для покращення навчального процесу. Технологічний прогрес пропонує інноваційні способи залучення

„Актуальні питання сучасної педагогіки: творчість, майстерність, професіоналізм” студентів та адаптації ігрових занять до їхніх індивідуальних стилів навчання, сприяючи більш персоналізованому підходу до музичної грамотності [5].

Неможливо переоцінити позитивний вплив ігрового навчання на мотивацію та утримання уваги. Внутрішня винагорода, закладена в добре розроблених музичних іграх, створює відчуття досягнення і радості, сприяючи створенню позитивного навчального середовища. Коли учні охоче занурюються в музичні завдання, представлені в іграх, вони несвідомо розвивають міцний фундамент у ключових аспектах музичної грамотності, таких як ритм, нотна грамота і тренування слуху.

Ефективне використання ігрових методів у навчанні музичної грамоти молодших школярів передбачає продумане поєднання інтерактивних, технологічних і спільних підходів. Дотримуючись цих практичних рекомендацій, педагоги можуть створити яскраве та ефективне навчальне середовище, яке прищеплює учням любов до музики на все життя. Ігрове навчання адаптується до різних стилів навчання та вподобань, забезпечуючи персоналізований підхід до музичної освіти. Така гнучкість має вирішальне значення для задоволення унікальних потреб кожного учня, сприяючи створенню більш інклюзивного та ефективного навчального середовища. Пристосовуючи ігрову діяльність до індивідуальних рівнів навичок та інтересів, викладачі можуть гарантувати, що кожен учень відчує успіх, будуючи впевненість та ентузіазм для подальших музичних досліджень. Включення ігрової діяльності в процес навчання музичної грамоти може вийти за межі традиційних методик, додаючи ентузіазму та мотивації до освітньої подорожі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Беземчук Л. Творчий розвиток школярів засобами музичного мистецтва *Мистецтво та освіта*. 2001. №1. С. 43-48.
2. Мар'євич Н. Етапи мистецької підготовки здобувачів вищої освіти до організації музично-ігрової діяльності з учнями в умовах реалізації концепції

Нової української школи. НТН [інтернет]. 17, Грудень 2023 [цит. за 26, Січень 2024];(97):98-107.

3. Данько Н. П. Інтеграція видів навчальної діяльності на уроках музики в початкових класах [Текст] *Актуальні питання мистецької освіти та виховання : збірник наукових праць* / Міністерство освіти і науки України, Сумський державний педагогічний ун-т ім. А. С. Макаренка ; редкол.: Г. Ю. Ніколаї, О. В. Єременко, А. Єремус-Левандовська [та ін.]. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2013. Вип. 1 (1). С. 175–184.

4. Манів Т. Й. Організація творчої ігрової діяльності учнів початкової школи у виховному процесі = *The Organization of Primary School Pupils' Creative Playing Activity in the Educational Process* : кваліфікаційна робота на здобуття ступеня вищої освіти „бакалавр” / Т. Й. Манів ; наук. керівник к.пед.н., доцент В. В. Денисенко ; Міністерство освіти і науки України ; Херсонський держ. ун-т , Педагогічний факультет, Кафедра педагогіки дошкільної та початкової освіти. Херсон : ХДУ, 2020. 78 с.

5. Висовень А.С. Дидактичні ігри на уроках музики в початковій школі. Вісник студентського наукового товариства [Електронне видання]: збірник наукових праць студентів / за заг. ред. О. В. Мельничука. Вип. 18. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2018. С.146-149.